

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia ..... 2015 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu

Na podstawie art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, a w technikum i szkole policealnej także w formie praktyk zawodowych.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zajęcia praktyczne mogą odbywać się u pracodawców, w ramach dualnego systemu kształcenia, na podstawie:

1) umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej pomiędzy młodocianym i jego rodzicem a pracodawcą;

2) umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.”;

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1255).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357.

„2. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.”;

d) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Zajęcia praktyczne organizuje się w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

4b. W przypadkach uzasadnionych specyfiką danego zawodu, zajęcia praktyczne u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia mogą być organizowane także w okresie ferii letnich.”;

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku organizowania praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych w okresie ferii letnich odpowiedniemu skróceniu ulega czas trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów odbywających te praktyki lub zajęcia.”;

f) po ust. 6 dodaje się ust. 6a, 6b i 6c w brzmieniu:

„6a. W przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia, pracodawca, na zasadach określonych w umowie, o której mowa w § 7, może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania, o którym mowa w ust. 6, w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane.

6b. Liczba godzin zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia nie może być niższa niż:

1) w przypadku zasadniczej szkoły zawodowej - minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego praktycznego określona dla zasadniczej szkoły zawodowej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

2) w przypadku technikum i szkoły policealnej - 30% i nie wyższa niż 100% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej odpowiednio dla technikum lub szkoły policealnej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

- 6c. W technikum i w szkole policealnej, które organizują zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia, łączny wymiar praktycznej nauki zawodu jest równy sumie liczby godzin tych zajęć określonej w programie nauczania, o którym mowa w ust. 6, i liczby godzin praktyk zawodowych określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.";
- 2) w § 7 w ust. 3:
- a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) formę praktycznej nauki zawodu (zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe) i jej zakres, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia także liczbę dni w tygodniu oraz klasy, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców;”
- b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) dodatkowe ustalenia stron umowy związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu, w tym sposób zgłaszania i uwzględniania wniosków, o których mowa w § 4 ust. 6a.”;
- 3) w § 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:
- 1) refundowanie pracodawcom wynagrodzenia instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej w przepisach w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy;
- 2) refundowanie pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 2, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - w wysokości nie niższej niż 10 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu

Statystycznego, zwanego dalej "przeciętnym wynagrodzeniem"; dodatek szkoleniowy ustala i wypłaca pracodawca;

- 3) refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym, w tym także zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - do wysokości 20 % przeciętnego wynagrodzenia;
- 4) refundowanie pracodawcom diety i świadczeń, o których mowa w § 8 ust. 2 pkt 8 i 9."

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

DEPARTAMENT PRAWNY

Katarzyna Szlyk
ZASTĘPCA DYREKTORA

radca prawny
17.04.2015r.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626) stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Przepis ten nakłada na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania obowiązek określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, w drodze rozporządzenia, warunków i trybu organizowania praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także w innych podmiotach wymienionych w art. 70 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, z uwzględnieniem zakresu spraw, które powinny być określone w umowie, o której mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, w tym praw i obowiązków podmiotów, o których mowa w art. 70 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, a także kwalifikacji wymaganych od osób prowadzących praktyczną naukę zawodu i przysługujących im uprawnień.

Nowelizacja przedmiotowego rozporządzenia wynika z potrzeby realizacji zaleceń Komisji Europejskiej sformułowanych w odniesieniu do polityk oświatowych państw członkowskich w opublikowanym w 2013 r. komunikacie w sprawie bezrobocia osób młodych¹. W przypadku Polski zalecenia te dotyczą, m.in., zwiększenia dostępności przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę oraz zacieśnienia współpracy szkół i pracodawców. W dokumencie tym podkreśla się, iż państwa "z ugruntowanymi systemami przyuczania do zawodu i rozbudowanymi możliwościami uczenia się poprzez praktykę, mają tendencję do osiągnięcia lepszych wyników w zakresie ułatwiania przejścia od edukacji do zatrudnienia i utrzymania niskiego poziomu bezrobocia osób młodych".

Zapoczątkowana we wrześniu 2012 r. reforma kształcenia zawodowego i ustawicznego położyła nacisk na wzmocnienie praktycznego aspektu kształcenia zawodowego, w szczególności realizowanego w rzeczywistych warunkach pracy właściwych dla

---

¹ KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, RADY EUROPEJSKIEJ, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Pracując wspólnie na rzecz młodych Europejczyków – Wezwanie do działania w sprawie bezrobocia osób młodych, Bruksela, 2013.06.19.

nauczanego zawodu. W ramowych planach nauczania dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe² (zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, szkoła policealna) określono minimalny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych przeznaczonych na kształcenie zawodowe w cyklu nauczania w taki sposób, że w zasadniczej szkole zawodowej minimalna liczba godzin zajęć kształcenia zawodowego praktycznego stanowi ok. 60,6%, zaś w technikum i w szkole policealnej – 50%, ogólnej puli godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie zawodowe (teoretyczne i praktyczne łącznie). W podstawie programowej kształcenia w zawodach³ wskazano, iż kształcenie praktyczne może odbywać się, m.in., w podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w danym zawodzie (tj. u pracodawców). Dla zawodów nauczanych na poziomie technika określono także tygodniowy i godzinowy wymiar praktyk zawodowych – w zależności od zawodu wynosi on od 160 godzin (4 tygodnie) do 480 godzin (12 tygodni). Na szkołę nałożono przy tym obowiązek organizowania tych praktyk w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanego zawodu. Wymiar praktyk zawodowych nie wchodzi przy tym w zakres wymiaru kształcenia zawodowego określonego w ramowym planie nauczania, jeżeli trwa ona nie dłużej, niż 4 tygodnie. W przypadku praktyk zawodowych realizowanych dłużej niż przez 4 tygodnie, dalsze tygodnie ich trwania dyrektor szkoły (technikum, szkoła policealna) przelicza na godziny i organizuje w ramach godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe (jedna godzina zegarowa praktyki zawodowej odpowiada jednej godzinie lekcyjnej).

W obecnym stanie prawnym szkołom prowadzącym kształcenie zawodowe pozostawiono duży zakres swobody w zakresie organizowania dla uczniów praktycznej nauki zawodu. W § 4 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia określono dwie formy realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe, jednak żadnej z tych form nie przyporządkowano do określonego typu szkoły. Także wybór podmiotu (miejsca), w którym odbywa się praktyczna nauka zawodu, zależy w dużym stopniu od szkoły: jedyne ograniczenie stanowi w tym zakresie ustanowiony w podstawie programowej kształcenia

---

² Załączniki nr 6, 8, 9 i 13 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204, z późn. zm.)

³ Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.) – część III OPIS KSZTAŁCENIA W POSZCZEGÓLNYCH ZAWODACH pkt 3 dotyczący warunków realizacji kształcenia w poszczególnych zawodach.

w zawodach ww. wymóg organizowania praktyk zawodowych w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla zawodów nauczanych na poziomie technika. Zgodnie z § 4 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia zakres wiadomości i umiejętności nabywanych przez uczniów na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych oraz wymiar godzin tych zajęć i praktyk określa program nauczania dla danego zawodu dopuszczony do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły.

Kluczowym celem reformy kształcenia zawodowego i ustawicznego na poziomie ponadgimnazjalnym jest zwiększenie jego skuteczności i efektywności oraz zharmonizowanie z rynkiem pracy. Realizacji tego celu służy, m.in., współdziałanie szkolnictwa zawodowego z pracodawcami, które powinno być realizowane nie tylko na poziomie centralnym w ramach polityki oświatowej państwa, ale przede wszystkim na poziomie lokalnym jako bezpośrednia współpraca szkoły z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Jedną z form tej współpracy powinno być organizowanie zajęć praktycznych dla uczniów u pracodawców, aby nauka zawodu przebiegała w rzeczywistych warunkach pracy, w kontakcie z nowoczesną technologią.

Z raportów z monitorowania procesu wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach, realizowanego w ramach projektu systemowego przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej⁴, wynika, że „najczęstszą formą praktycznej nauki zawodu są zajęcia w pracowni szkolnej”, natomiast współpraca z pracodawcami w tym zakresie ma charakter incydentalny. Praktyki zawodowe u pracodawców organizuje zaledwie ok. 75 % techników.

Oznacza to, że uczniowie szkół prowadzących kształcenie zawodowe mają ograniczony kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy w trakcie nauki zawodu. Wyjątek stanowią uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, którzy na podstawie art. 16 ust. 5a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty spełniają obowiązek nauki poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2014 r. poz. 232). W takim przypadku nauka zawodu odbywa się w

---

⁴ Projekt „Monitorowanie i doskonalenie procesu wdrażania podstaw programowych w zawodach” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

systemie dualnym i obejmuje praktyczną naukę zawodu organizowaną u pracodawcy, który zawiera z uczniem umowę o pracę na czas nieokreślony, jako z młodocianym pracownikiem, oraz kieruje go na dokończanie teoretyczne do zasadniczej szkoły zawodowej. Na praktyczną naukę zawodu u pracodawcy przeznaczają się w tym przypadku wszystkie godziny zajęć kształcenia zawodowego praktycznego przewidziane w ramowym planie nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej, tj. 970 godzin zajęć w 3-letnim okresie nauki (nie mniej niż 60% łącznej liczby godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie zawodowe w ramowym planie nauczania). Oznacza to, że uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej będący młodocianymi pracownikami mają zapewnione średnio co najmniej 2 dni w tygodniu praktycznej nauki zawodu u pracodawcy przez cały okres kształcenia.

Status młodocianego pracownika ma jednak zaledwie ok. 60% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Pozostali uczniowie zasadniczych szkół zawodowych odbywają praktyczną naukę zawodu, co do zasady, w formie zajęć praktycznych realizowanych w warsztatach i pracowniach szkolnych lub w centrach kształcenia praktycznego. Uczniowie techników i szkół policealnych także mają niewielkie możliwości praktycznego uczenia się zawodu u pracodawców – ogranicza się ono zazwyczaj do odbycia 4-tygodniowych (160 godzin) praktyk zawodowych u pracodawców.

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej nastąpił widoczny wzrost zainteresowania kształceniem w szkołach umożliwiających naukę zawodu. Z danych Systemu Informacji Oświatowej wynika, że na przestrzeni ostatnich ośmiu lat szkolnych odsetek absolwentów gimnazjów wybierających dalszą naukę w zasadniczych szkołach zawodowych i technikum wzrósł o 7,15%: od 47,5% w roku szkolnym 2006/2007 do 54,65% w roku szkolnym 2014/2015.

Co 10 absolwent gimnazjum korzysta obecnie z możliwości spełniania obowiązku nauki poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy w charakterze młodocianego pracownika, co oznacza, że niespełna 20% uczniów uczy się zawodu w systemie kształcenia dualnego, odbywając praktyczną naukę u pracodawcy (vide: wykres poniżej).

W aktualnych realiach gospodarczo-społecznych możliwości objęcia większej liczby absolwentów gimnazjów systemem przygotowania zawodowego u pracodawcy w charakterze młodocianego pracownika wydają się ograniczone (niewystarczające zainteresowanie ze strony pracodawców, aspiracje edukacyjne uczniów i ich rodziców ukierunkowane na kształcenie w szkołach umożliwiającym uzyskanie wykształcenia średniego). W tej sytuacji najwłaściwszym sposobem zapewnienia większej liczbie uczniów możliwości uczenia się zawodu poprzez praktykę jest skłonienie szkół do większej aktywności w nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami. W obecnym stanie prawnym szkoła może organizować dla uczniów praktyczną naukę zawodu u pracodawcy na podstawie umowy zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły i pracodawcą, jednak w praktyce niewiele szkół korzysta z tej możliwości.

Jedną z przyczyn niezadawalającej współpracy szkół z pracodawcami w zakresie organizowania dla uczniów praktycznej nauki zawodu jest brak wskazania w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu, iż w każdym typie szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe można realizować dualny system kształcenia zawodowego, w którym praktyczna nauka zawodu jest realizowana w formie zajęć praktycznych w całości lub w części odbywanych u pracodawców na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą.

W związku z powyższym, w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu proponuje się następujące zmiany:

- 1) przyporządkowanie każdej z form praktycznej nauki zawodu do określonego typu szkoły poprzez wskazanie, iż w każdym typie szkoły praktyczną naukę zawodu organizuje się w formie zajęć praktycznych, a w przypadku technikum i szkoły policealnej – w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych (zmiana § 4 ust. 1);
- 2) wskazanie, iż podstawę prawną odbywania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia może stanowić zarówno umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawarta pomiędzy młodocianym pracownikiem i jego rodzicem a pracodawcą, jak również umowa o praktyczną naukę zawodu, zawarta pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu (nowy ust. 1a w § 4);
- 3) określenie, iż organizowanie zajęć u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia ma na celu nie tylko opanowanie przez uczniów umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, ale również zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy (zmiana § 4 ust. 2);
- 4) określenie wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia (nowy ust. 6b w § 4);
- 5) określenie całkowitego wymiaru praktycznej nauki zawodu w technikach i szkołach policealnych organizujących zajęcia praktyczne u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia jako sumy liczby godzin tych zajęć i liczby godzin praktyk zawodowych (nowy ust. 6c w § 4);
- 6) dopuszczenie możliwości organizowania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia także w okresie ferii letnich, jeśli wymaga tego specyfika danego zawodu (np. zawody z branży turystycznej), przy odpowiednim skróceniu w takiej sytuacji czasu trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych (nowe ust. 4a i 4b oraz zmiana ust. 5 w § 4);
- 7) zapewnienie pracodawcy możliwości wpływania na treści programu nauczania dla zawodu w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane, na zasadach określonych w umowie o praktyczną naukę zawodu – (nowy 6a w § 4 oraz zmiana § 7 ust. 3 pkt 9);
- 8) wprowadzenie w odniesieniu do uczniów odbywających zajęcia praktyczne u pracodawców na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu regulacji analogicznej, jak zamieszczona w ramowym planie nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej, iż w

przypadku uczniów będących młodocianymi pracownikami, dyrektor szkoły ustala, w każdej klasie, liczbę dni w tygodniu przeznaczonych na praktyczną naukę zawodu organizowaną u pracodawców; proponuje się doprecyzowanie, iż liczbę dni w tygodniu oraz klasy, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców, określa umowa o praktyczną naukę zawodu (zmiana § 7 ust. 3 pkt 5);

- 9) doprecyzowanie, iż środki finansowe zapewniane przez organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę zawodu poza szkołą, są przeznaczone na refundowanie pracodawcom kosztów, o których mowa w § 9 ust. 2 pkt 1- 3 rozporządzenia, także w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia (zmiana § 9 ust. 2).

Proponowane rozwiązania określają warunki organizowania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia obejmującego realizację kształcenia teoretycznego w szkole oraz praktyczne uczenie się zawodu u pracodawcy, co pozwoli na zwiększenie możliwości dostępu uczniów do praktycznej nauki zawodu w rzeczywistych warunkach pracy. Zróżnicowanie wymiaru ww. zajęć praktycznych w zależności od typu szkoły zapewni ujednoczenie kształcenia praktycznego dla wszystkich uczniów w zasadniczej szkole zawodowej (na poziomie zagwarantowanym dla uczniów posiadających status młodocianego pracownika), zaś w przypadku technikum oraz szkoły policealnej pozwoli na zwiększenie liczby godzin praktycznej nauki zawodu realizowanej w rzeczywistych warunkach pracy ponad wymiar obowiązkowych praktyk zawodowych. Proponuje się, by wymiar zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców był równy:

- w zasadniczej szkole zawodowej – minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej w ramowym planie nauczania, tj. 970 godzin zajęć w trzyletnim okresie nauczania, zarówno dla młodocianych pracowników realizujących praktyczną naukę zawodu w ramach umowy o pracę zawartej z pracodawcą, jak i dla uczniów odbywających zajęcia praktyczne u pracodawców na podstawie umowy zawartej pomiędzy szkołą a pracodawcą;
- w technikum oraz w szkole policealnej – nie mniej niż 30% liczby godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej w ramowym planie nauczania, tj. odpowiednio:
  - w technikum: od 220 do 735 godzin zajęć w czteroletnim okresie nauczania,
  - w szkole policealnej dla młodzieży: od 240 do 800 godzin zajęć w dwuletnim okresie nauczania,

- o w szkole policealnej dla dorosłych: od 177 do 590 dla stacjonarnej formy kształcenia i od 102 do 340 dla zaocznej formy kształcenia.

Ustalenie wymiaru zajęć praktycznych realizowanych u pracodawców w odniesieniu do techników i szkół policealnych w ujęciu widełkowym (30-100% liczby godzin kształcenia praktycznego określonej w ramowym planie nauczania), umożliwi tym szkołom elastyczne dopasowanie nowych rozwiązań zarówno do specyfiki nauczanego zawodu (określenie optymalnych proporcji pomiędzy kształceniem praktycznym realizowanym w pracowniach lub warsztatach szkolnych oraz na stanowisku pracy u pracodawcy), jaki do uwarunkowań lokalnych (możliwości pozyskania pracodawców zainteresowanych przyjęciem uczniów na praktyczną naukę zawodu, wdrożenie niezbędnych zmian kadrowych i organizacyjnych).

Za przyjęciem ww. widełkowego określenia wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców przemawia także fakt, iż na technika i szkoły policealnej nakłada się obowiązek wprowadzenia nowej formy realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zajęć praktycznych, co w wielu przypadkach będzie wymagało dokonania niezbędnych zmian w realizowanym w szkole programie nauczania dla zawodu. Zgodnie bowiem z dotychczasową praktyką, w przypadku zawodów nauczanych na poziomie technika (w technikum i w szkole policealnej) praktyczna nauka zawodu jest realizowana najczęściej tylko w formie praktyk zawodowych. Tymczasem specyfika kształcenia w niektórych zawodach na poziomie technika wymaga stosowania obu form realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zarówno praktyk zawodowych, jak i zajęć praktycznych – dotyczy to zwłaszcza tych zawodów, które mają wspólną kwalifikację z zawodem nauczonym w zasadniczej szkole zawodowej.

Wdrożenie przez szkołę prowadzącą kształcenie zawodowe proponowanego modelu kształcenia dualnego obejmującego odbywanie zajęć praktycznych u pracodawców na podstawie umowy zawieranej pomiędzy szkołą i pracodawcą istotnie poszerza zakres uczenia się zawodu poprzez praktykę w rzeczywistych warunkach pracy (vide: tabela poniżej). Można przypuszczać, że szkoły, które dotychczas nie organizowały zajęć praktycznych u pracodawców, rozpoczną wdrażanie nowych rozwiązań od wariantu „minimalnego” (tj. 30% zajęć praktycznych u pracodawców), z uwagi na konieczność podjęcia szeregu działań dostosowujących nie tylko o charakterze organizacyjnym (np. w szkolnym planie nauczania), ale również merytorycznym (w programach nauczania dla

zawodów).

Wymiar uczenia się praktycznego u pracodawcy							
Typ szkoły		ZSZ	Technikum	Szkoła policealna			
				dla młodzieży	dla dorosłych		
					stacjonarna	zaoczna	
Ramowy plan nauczania	liczba godzin kształcenia praktycznego w okresie nauki	970	735	800	590	340	
	okres nauki (w latach)	3	4	2	2	2	
Wymiar obowiązkowych praktyk zawodowych wg podstawy programowej kształcenia w zawodach		-----	Co najmniej 4 tygodnie (20 dni)				
U pracodawcy wg projektu	liczba godzin zajęć praktycznych	970	220 - 735	240 - 800	177 - 590	102 - 340	
	liczba dni w okresie nauki	wariant 30%	-----	44	48	35	20
		wariant 100%	194	147	160	118	68
		wariant 100% + praktyki zawodowe	-----	167	180	138	88
liczba dni w tygodniu dla wariantu 100%		2	1	2,5	2	1	
Założenia do obliczeń	liczba tygodni w roku	32					
	liczba tygodni w okresie nauki	96	128	64	64	64	
	dobowy wymiar godzin zajęć ⁵	5					

Zwiększenie dostępu do kształcenia praktycznego u pracodawców szczególnie dotyczy uczniów kształcących się w zawodach na poziomie technika: w wariantcie „minimalnym”, tj. w przypadku przeznaczenia na zajęcia praktyczne u pracodawcy 30% godzin zajęć z puli godzin kształcenia praktycznego w ramowym planie nauczania, czas kształcenia w

⁵ Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu dobowy wymiar godzin zajęć praktycznej nauki zawodu uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat - 8 godzin.

rzeczywistych warunkach pracy wzrośnie o 220 godzin w 4-letnim okresie nauczania w technikum. Jeśli obowiązkowe praktyki zawodowe także będą realizowane u pracodawcy, łącznie uczeń technikum będzie uczył się u pracodawcy co najmniej $220+160=380$ godzin (lub dłużej – w przypadku praktyk zawodowych trwających dłużej, niż 160 godzin, tj. 4 tygodnie). Przyjęcie wariantu „maksymalnego” (przeznaczenie na zajęcia praktyczne u pracodawcy 100% godzin zajęć z puli godzin kształcenia praktycznego w ramowym planie nauczania) umożliwi odbywanie zajęć praktycznych w naturalnym środowisku pracy przez co najmniej 147 dni w okresie nauczania, co zapewnia średnio co najmniej jeden dzień w tygodniu uczenia się u pracodawcy przez cały okres nauki w technikum, niezależnie od obowiązkowych praktyk zawodowych w wymiarze (160 godzin, tj. 4 tygodnie).

Pozostawienie szkołom dużej swobody w zakresie organizacji zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia umożliwi elastyczne dostosowanie się do zróżnicowanych uwarunkowań lokalnych (infrastrukturalnych, ekonomicznych, kadrowych, itp.). Dotyczy to rozstrzygnięcia kwestii obejmujących ustalenie w umowie o praktyczną naukę zawodu liczby dni w tygodniu oraz klas, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców, a także organizowanie tych zajęć w okresie ferii letnich.

Istotne jest również zagwarantowanie pracodawcy możliwości wpływania na program nauczania: pracodawca może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane, na zasadach określonych w umowie o praktyczną naukę zawodu zawartą ze szkołą.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego

sytemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Tadeusz Sławecki Sekretarz Stanu w MEN</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dorota Igielska, tel. (22) 34 74 240</p>	<p>Data sporządzenia 11 czerwca 2015 r.</p> <p>Źródło: art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac 112</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zwiększenie dostępu uczniów do nauki zawodu w rzeczywistych warunkach pracy i w konsekwencji ułatwienie transferu na rynek pracy po ukończeniu szkoły.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wprowadzenie kolejnej (poza przygotowaniem zawodowym w charakterze młodocianego pracownika) fakultatywnej ścieżki dualnego kształcenia zawodowego obejmującej organizowanie zajęć praktycznych u pracodawców, w ramach dualnego systemu kształcenia, na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą, poprzez:

- 1) wskazanie, iż podstawę prawną odbywania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia może stanowić zarówno umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawarta pomiędzy młodocianym pracownikiem i jego rodzicem a pracodawcą, jak również umowa o praktyczną naukę zawodu, zawarta pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu – zwiększenie dostępności uczenia się poprzez praktykę w rzeczywistych warunkach pracy;
- 2) określenie wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia dla każdego typu szkoły – wzmocnienie praktycznego aspektu nauki zawodu w technikach i szkołach policealnych;
- 3) pozostawienie szkołom dużej swobody w zakresie rozstrzygnięcia kwestii organizacji zajęć praktycznych u pracodawców (określenie w umowie o praktyczną naukę zawodu liczby dni w tygodniu oraz klas, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców, organizowanie tych zajęć w okresie ferii letnich) – umożliwienie elastycznego dopasowania organizacji zajęć w systemie dualnym do zróżnicowanych uwarunkowań lokalnych (infrastrukturalnych, ekonomicznych, kadrowych, itp.);
- 4) zapewnienie pracodawcy możliwości wpływania na treści programu nauczania dla zawodu w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane, na zasadach określonych w umowie o praktyczną naukę zawodu – zwrócenie uwagi pracodawców, iż ponadgimnazjalne szkoły zawodowe mogą elastycznie dostosowywać ofertę edukacyjną do zmian na rynku pracy (technologicznych i organizacyjnych);
- 5) otwarcie możliwości dofinansowania zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia ze środków zapewnianych przez organy prowadzące szkoły na refundowanie pracodawcom kosztów organizowania i realizowania praktycznej nauki zawodu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W krajach UE funkcjonują różne modele uczenia się zawodu uwzględniające odbywanie praktyki w miejscu pracy (u pracodawców), poczynając od modelu, w którym dominuje ścieżka kształcenia dualnego obejmująca systematyczne połączenie uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy i uczenie się w szkole (model funkcjonujący, m.in. w Austrii, Niemczech i Danii), poprzez modele „mieszane” (występujące, m.in. w Zjednoczonym Królestwie, Holandii, Francji, Włoszech, Finlandii i Polsce), w których przygotowanie zawodowe u pracodawcy stanowi ścieżkę równoległą do innych form kształcenia i szkolenia zawodowego lub też programy realizowane w szkołach zawierają istotne elementy uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy. W komunikacie w sprawie nowego podejścia do edukacji (Nowe podejście do edukacji: Inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych – COM/2012/669), jak i w opublikowanym w 2013 r. komunikacie w sprawie bezrobocia osób młodych (Pracując wspólnie na rzecz młodych Europejczyków – Wezwanie do działania w sprawie bezrobocia osób młodych – COM/2013/447) Komisja Europejska wezwała państwa członkowskie do zintensyfikowania wysiłków na rzecz światowej klasy kształcenia i szkolenia zawodowego mającego służyć podniesieniu jakości umiejętności zawodowych, a także na rzecz promowania uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy, w tym, m.in. dwutorowych systemów kształcenia zawodowego obejmujących okresy uczenia się praktycznego u pracodawców oraz okresy uczenia się w szkole.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uczniowie szkół prowadzących kształcenie zawodowe	959 tys.	SIO/30.09.2014	Zwiększenie dostępu do praktycznego uczenia się u pracodawców, lepsze przygotowanie zawodowe, ułatwienie transferu na rynek pracy po zakończeniu nauki
Dyrektorzy i nauczyciele szkół prowadzących kształcenia zawodowe	68,6 tys. osób	SIO/30.09.2014	Konieczność wprowadzenia zmian o charakterze merytorycznym i organizacyjnym w dokumentacji szkolnej, Wdrożenie niezbędnych zmian w sposobie funkcjonowania szkoły, Konieczność zwiększenia aktywności w obszarze współpracy z pracodawcami
Organy prowadzące szkoły zawodowe	505	SIO/30.09.2014	Poprawa jakości kształcenia zawodowego w podległych szkołach ponadgimnazjalnych, Konieczność wsparcia szkół w procesie wdrażania dualnego modelu kształcenia zawodowego
Pracodawcy			Zwiększenie zaangażowania pracodawców w proces kształcenia zawodowego, ułatwienie procesów rekrutacyjnych

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia przekazano do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 167) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”;
- 2) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 3) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 4) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 5) Forum Związków Zawodowych;
- 6) Związek Pracodawców - Business Centre Club;
- 7) Konfederację „Lewiatan”;

- 8) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 10) Krajową Izbę Gospodarczą,
- 11) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 12) Zarząd Główny Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 13) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 14) Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 15) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dyrektorów Centrum Kształcenia Ustawicznego;
- 16) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 17) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 18) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 19) Komendę Główną OHP.

Projekt zostanie uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Podsumowanie konsultacji społecznych zostanie opisane w Raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Rozporządzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów jednostek sektora finansów publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	dotyczy							
	sektor mikro-, małych i	dotyczy							

	średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	dotyczy
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Rozporządzenie pozytywnie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.
Rozporządzenie pozytywnie wpłynie na rozwój regionalny.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

X nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
X nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
X nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy poprzez poprawę przygotowania absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do podjęcia pracy zawodowej. Proponowane rozwiązanie ułatwi absolwentom tych szkół transfer na rynek pracy, co w konsekwencji powinno przekładać się na obniżenia stopy bezrobocia w tej populacji.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na inne obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji efektów rozporządzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

brak